

Innledning

Når disse linjer skrives om Retfærd nr 61 som bl.a. inneholder en nekrolog over Tove Stang Dahl, er Torstein Eckhoff nettopp begravet. Med dette har Retfærd på kort tid mistet to viktige inspiratorer og støttespillere. Særlig for de norske redaksjonsmedlemmer har disse to betydd meget for den enkeltes personlige og faglige utvikling. Det er dessuten neppe få av Retfærds artikler fra Norge gjennom årene som ikke har vært lest av dem *før* utgivelsen. Den norske redaksjonen synes det er riktig at dette nummer innledes med noen minneord over Tove. Vi takker Kirsten Ketcher for at hun har skrevet disse. Til neste nummer vil det foreligge en nekrolog over Torstein.

Den teoretiske debatt står sentralt i Retfærds spalter. Noen artikler fra Retfærd har satt et slikt preg på den rettsteoretiske debatt i Norden, at det er rimelig å benevne dem som "klassikere". Forholdet til klassikere var emnet for *Kristian Andenæs* selvvalgte forelesning for den filosofiske doktorgrad. Han påviser og analyserer forskjellen i klassikertradisjonen i sosiologien og empiriske samfunnsvitenskaper og rettsvitenskapen. Han etterlyser større interesse for klassikere i rettsvitenskapen, bl.a. som et middel til å komme ut av den positivistiske, realistiske bakevje som rettsvitenskapen er havnet i. Som støtte for en slik karakteristikk påberoper han Anna Christensens nå klassiske artikkel om kvinneretten og lovpositivismen (Retfærd 33)..

Sigurd Bergmann tar opp diskusjonen om hvorvidt naturen bør tilkjennes rettig-

heter. En sentral miljørettslig problemstilling er hvordan vi med rettslige instrumenter skal gi naturen en bedre beskyttelse. Dette reiser også rettsteoretiske og etiske problemstillinger.

Kvinnerett og strafferett er sentrale rettsområder med hver sine verdier og tradisjoner. Når vold utøves mot kvinner, reises både kvinneverettslige og strafferettslige spørsmål. Er forbrytelser som innebærer vold mot kvinner et egnet område for strafferettslige reformer med sikte på alternativ konfliktløsning og avskaffelse av fengselsstraff? Dette er tema for *Solie Pohjones* artikkel. Hvilke almenpreventive konsekvenser vil det ha om man starter en strafferettsreform på akkurat slike forbrytelser? Og hvorfor kommer hensynet til at familien blir spesielt belastet om mannen må gå i fengsel inn med større tyngde i slike saker enn f.eks. i saker om ran og tyveri?

Internasjonalisering er et tema Retfærd vil prioritere fremover. *Peter Blume* tar utgangspunkt i internasjonaliseringstendensene og i den stadige elektronisering som skjer i våre samfunn. Tilsammen innebærer disse tendenser at en beskyttelse av persondata ut fra personvern hensyn må være internasjonal. Blume gjennomgår ulike internasjonale instrumenter som Europarådets konvensjon, informasjonssamarbeidet i forbindelse med nedbygging av grensekontroll i Europa og utkast til EF-direktiv om databeskyttelse. Han peker på problemer som harmonisering av lovgivning støter mot på bakgrunn av forskjellig rettskultur og for-

skjellige syn på forholdet mellom staten og borgere i de ulike land.

Internasjonale problemstillinger er fremme også i *Pia Justesens* artikkel om retten til humanitær intervensjon. Utgangspunktet er Kurdernes situasjon etter krigføringen mot Irak. Både FN-vedtakene om inngrep overfor Irak og om intervensjon i Irak for å bistå Kurderne, skaper nye rettslige relasjoner mellom statene. Det er nød-

vendig med en diskusjon og en klarere folkerettslig presisering av begrepet "humanitær intervensjonsrett".

Nummeret inneholder videre en fortsettelse av diskusjonen *Henning Herrestad* tok opp i forrige nummer på grunnlag av en artikkel av *Thomas Nygaard*, samt to bokanmeldelser.

Den norske redaksjonen/HPG